

PLAN DE ACȚIUNE
privind utilizarea durabilă a serviciilor
ecosistemice din
PARCUL NATURAL APUSENI

Martie 2019

Cuprins

Introducere.....	3
Scopul și domeniul de aplicare al planului de acțiune	3
Actorii implicați în elaborarea și implementarea planului	3
Aspecte generale privind Parcului Natural Apuseni.....	4
Analiza situației actuale.....	5
Aspecte privind biodiversitatea.....	5
Principalele servicii ecosistemice ca importanță pentru economia locală	6
Aspecte privind afacerile pro-biodiversitate	7
Aspecte privind factorii interesați	8
Obiective, acțiuni și implementare	10
Turism.....	10
Silvicultura	20
Creșterea animalelor	25
Produse forestiere nelemnoase	30
Educație și conștientizare	37
Monitorizare și comunicare	41
Anexe:.....	42

Introducere

Scopul și domeniul de aplicare al planului de acțiune

Regiunea Dunării găzduiește un patrimoniu natural bogat cu o biodiversitate crescută, în mare parte datorită peisajelor sale variate și a condițiilor speciale din zonele carstice. Diversitatea se poate observa inclusiv în ceea ce privește țărilor din acest teritoriu, unele dintre ele putând fi considerate printre cele mai dezvoltate din lume, în timp ce altele sunt într-un proces de dezvoltare accelerată. Astfel, pot apărea adesea conflicte între populațiile locale și obiectivele de conservare a naturii, în special în ariile naturale protejate. Percepția potrivit căreia conservarea naturii împiedică progresul și dezvoltarea locală este încă prezentă în multe zone protejate. Prin urmare, este esențial să se elaboreze modalități prin care aceste conflicte pot fi evitate și să fie încurajată dezvoltarea unor colaborări fructuoase între persoanele responsabile de conservarea naturii și populația locală, în beneficiul reciproc al oamenilor și a biodiversității.

Acest plan de acțiune reprezintă rezultatul direct al activităților întreprinse în cadrul proiectului ECO KARST, care au avut scopul ca printr-o abordare structurată și participativă, să asiste atât Administrația Parcului Natural Apuseni în gestionarea capitalului și a serviciilor ecosistemice, cât și comunitățile locale, prin dezvoltarea afacerilor pro-biodiversitate. Prezentul plan de acțiune este un document orientativ fără caracter obligatoriu, care ar își propune stabilirea liniilor directoare privind deciziile legate de managementul parcului, pe termen scurt și mediu. RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni RA își propune integrarea obiectivelor și a acțiunilor propuse de prezentul plan în edițiile viitoare ale Planului de Management al Parcului Natural Apuseni și va promova în rândul factorilor interesați armonizarea acestuia cu toate planurile strategice, de amenajare a teritoriului sau utilizare a resurselor pe de suprafața ariei protejate.

Actorii implicați în elaborarea și implementarea planului

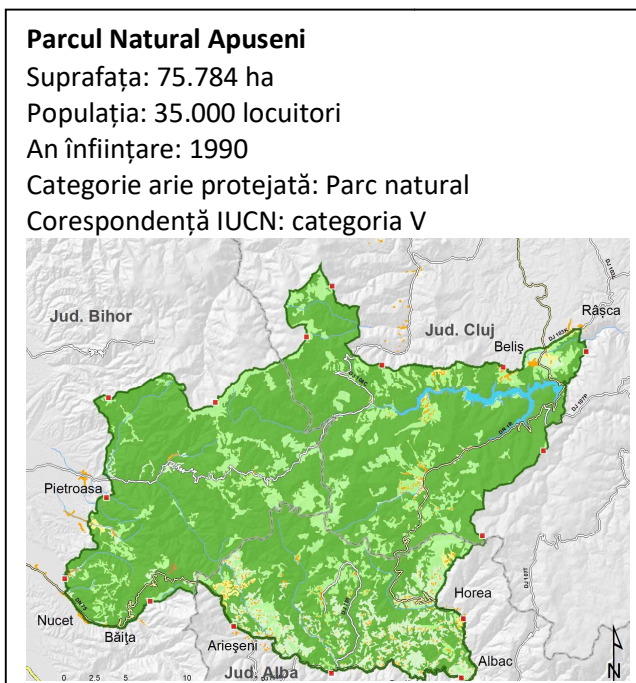
Planul de acțiune se bazează pe o analiză amplă și detaliată a stării actuale a ecosistemelor și a serviciilor pe care le oferă populației locale. Obiectivele stabilite și acțiunile propuse aici au fost dezvoltate pe baza discuțiilor cu o gamă largă de factori interesați într-o serie de trei ateliere de lucru și avizate de Consiliul Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și al siturilor Natura 2000 administrate de APNA. Planul de acțiune va fi implementat în primul rând de către RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni RA, însă va fi menținută o strânsă colaborare cu factorii interesați din comunitatea locală identificați în procesul de planificare. Implementarea acestui plan de acțiune depinde de resursele financiare și umane disponibile.

Aspecte generale privind Parcului Natural Apuseni

Parcul Natural Apuseni, este arie naturală protejată de interes național, fiind înființată prin Ordinul de Ministru nr. 7/1990 privind constituirea de parcuri naționale sub gospodărirea ocoalelor și inspectoratelor silvice, ca și parc național și reconfirmat prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cu modificările și completările ulterioare. Acesta este situat în vestul României, în partea central-nord-vestică a Munților Apuseni, ocupând o parte din masivele Bihor la sud și Vlădeasa la nord, pe o suprafață totală de 75.784 ha.

Aria protejată se suprapune pe teritoriul administrativ a trei județe: Cluj în proporție de 38,30%, Bihor 36,37% și Alba 25,33%. În acest teritoriu sunt incluse parțial sau integral un număr de 16 unități administrativ teritoriale care cumulează aproximativ 35.000 de locuitori, din care 10000 trăiesc în aria protejată. Pe suprafața parcului se regăsesc un număr de 55 de localități de dimensiuni diferite: cătune, sate, stațiuni turistice sau oraș.

Parcul Natural Apuseni este administrat de către RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. în conformitate cu prevederile contractului de administrare cu nr. 5205/08.10.2014 și 106/08.10.2014 încheiat între Regia Națională a Pădurilor – Romsilva și Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, respectiv a contractului nr. 132/19.11.2014 și 2056/19.11.2016 încheiat între Regia Națională a Pădurilor – Romsilva și Administrația Parcului Natural Apuseni. Regia Națională a Pădurilor Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. este structura de administrare a ariilor naturale protejate, ca unitate cu personalitate juridică în cadrul Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva.

Analiza situației actuale

Aspecte privind biodiversitatea

Întreg teritoriul Parcului Natural Apuseni aparține etajului montan-subalpin, iar speciile care participă la alcătuirea covorului vegetal sunt în majoritatea lor specii cu răspândire montană. Conform informațiilor actuale în privind flora spontană se estimează prezența a peste 1550 specii de plante. Principalele etaje altitudinale de vegetație sunt pajiștile montane, pădurile de molid și pădurile de foioase. Condițiile specifice de relief, substrat și microclimat au dus la apariția unor habitate specifice populate de specii valoroase cum sunt pajiștile montane cu lapiezuri semi-aride, pajiști calcaroase cu o diversitate mare de specii, păduri galerie de-a lungul râurilor, tinoave oligotrofe și mezotrofe situate la altitudine mare și altele. Prezența crescută a fenomenelor endocarstice reprezintă de asemenea unul din punctele forte ale capitalului natural, fiind estimată prezența a peste 1500 de peșteri, multe acestea găzduind specii endemice.

Diversitatea impresionantă a Parcului Natural Apuseni se reflectă și în faptul că acesta include pe teritoriul său un număr de 55 de rezervații naturale și monumente ale naturii de mici dimensiuni. Totodată parcul se suprapune integral cu două arii naturale protejate de importanță comunitară declarate cu rolul de a proteja 194 specii de plante și animale și 39 habitate naturale importante la nivelul Uniunii Europene și anume ROSCI0002 Apuseni, respectiv 56 specii de păsări și anume ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa.

Conform metodologiei stabilite în cadrul proiectului ECO KARST, pentru cartografierea ecosistemelor au fost folosite datele privind utilizarea terenului existente în baza de date, iar pentru completarea zonelor pentru care datele nu au fost disponibile s-au folosit surse publice disponibile online (CORINE, Copernicus). Datele disponibile au fost reclasificate folosind tipurile de habitate EUNIS, rezultând astfel 35 de categorii ecosisteme (vezi Anexa 1 Harta distribuției categoriilor de ecosisteme pe suprafața Parcului Natural Apuseni).

Categorie	Procent %
Zone antropizate	3.43
Cursuri de apă și lacuri	1.25
Vegetație forestieră	75.49
Stâncării	0.68
Pajiști	17.64
Tufișuri și pajiști în tranziție	1.50

Pentru evaluarea stării de conservare a ecosistemelor s-a pornit de la distribuția speciilor de interes comunitar (vezi Anexa 2 Lista de specii de interes comunitar), respectiv tipurile de activități interzise și permise conform zonării funcționale a Parcului Natural Apuseni. Harta privind starea de conservare a ecosistemelor este regăsită în Anexa 3 la prezentul plan.

Principalele activități și potențialul impact asupra stării de conservare a ecosistemelor		
Activitate	Descriere impact	Semnificație
Silvicultură	Exploatarea masei lemnoase este permisă doar în zona de management durabil. Prin excepție în zona de protecție integrală se pot executa lucrări de combatere a efectelor unor calamități sau combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos. Amenajamentele pentru suprafețe mici pot însemna intervenții frecvente în ecosisteme, implicit o disturbare mai puternică a	Impact negativ semnificativ scăzut în ZMD Impact nesemnificativ în ZPI

	acestora.	
Pășunat și cosit	Activitățile de pășunat și cosit ajută la menținerea biodiversității ecosistemelor practice. Abandonarea practicilor tradiționale de pășunat pot duce la necesitatea implementării unor măsuri active de management al pajiștilor costisitoare. În prezent există suprafețe pe care se practică pășunatul cu efective optime care este benefic pentru biodiversitate dar și suprafețe suprapășunate și suprafețe subpășunate sau abandonate.	Impact semnificativ pozitiv – pășunat optim Impact semnificativ negativ – suprapășunat/lipsă pășunat
Turism	Parcul Natural Apuseni reprezintă o destinație turistică populară astfel în perioadele de vârf turismul poate avea efecte negative asupra ecosistemelor. Deseori sistemele de management al deșeurilor și tratarea apei uzate nu fac față perioadelor cu activitate intensă. Lipsa unor facilități precum parcări, campinguri au de asemenea efecte negative.	Impact scăzut negativ
Vânătoare și pescuit	Vânătoarea și pescuitul sunt permise doar în zona de management durabil. Activitatea nu are impact semnificativ direct asupra ecosistemelor dar există și cazuri izolate de braconaj piscicol sau cinegetic.	Impact scăzut
Culegerea ciupercilor și a fructelor de pădure	În perioadele de recoltare crește semnificativ prezența antropică în ecosistemele naturale, fapt care produce un efect de disturbare pentru faună. Există provocări privind monitorizarea cantității de produse recoltate.	Impact semnificativ mediu

Principalele servicii ecosistemice ca importanță pentru economia locală

Atractivitatea turistică a naturii

Sectorul turistic este foarte important pentru Parcul Natural Apuseni din cauza lipsei altor resurse iar în prezent cea mai mare parte a activităților economice sunt legate de turism. Turismul se dezvoltă, iar Parcul este acum o locație bine-cunoscută și o destinație populară pentru turiștii români și străini. Având în vedere că în prezent oferta turistică este orientată spre turismul de masă este foarte important să fie create, promovate și oferite turiștilor produse specifice ecoturismului, cu o presiune redusă asupra ecosistemelor. (vezi Anexa 4 - Cartografierea atractivității turistice)

Producția de lemn de foc și cherestea

Acest serviciu este foarte important pentru comunitatea locală din Parcul Natural Apuseni, deoarece a fost principala sursă de venit și a fost folosit în mod tradițional pentru producția de cherestea și lemn de foc, dar și pentru artizanat, în special pentru butoaie de lemn din molid. În prezent, 52% din suprafața parcului este acoperită de păduri exploatabile din punct de vedere legal, iar mai mult de jumătate sunt deținute de comunitățile locale. În prezent, economia locală este orientată spre vânzarea resurselor sau a produselor brute cu un grad scăzut de procesare/prelucrare, de ex. cherestea. (vezi Anexa 5 - Cartografierea capacității de producție a ecosistemelor forestiere)

Capacitatea de producție de fructe de pădure și ciuperci

Principalele fructe de pădure recoltate din parc sunt afinel, merișoarele și zmeura. Aceste resurse sunt disponibile în cantități mari și cu o calitate foarte bună. Pe baza avizelor emise de APNA, rezultă că, în medie 1100 de tone de afin, 450 de tone de merișoare și 150 de tone de zmeură au fost recoltate în parc anual. În ceea ce privește ciupercile 760 de tone de *Boletus*, 413 de tone de *Cantharellus* și 153 de tone de *Armillaria* sunt adunate din parc în medie în fiecare an.

În prezent, resursele sunt recoltate de comunitățile locale ca activitate sezonieră pentru a obține venituri suplimentare și vândute unor întreprinderi specializate pe colectare din afara zonei parcului. Prețurile de vânzare la centrele de colectare sunt foarte scăzute comparativ cu valoarea de revânzare pe piață. (vezi Anexa 6 - Cartografierea capacității de producție de fructe de pădure și Anexa 7 - Cartografierea capacității de producție de ciuperci)

Capacitatea de producție de plante medicinale

În prezent, resursele sunt recoltate de comunitățile locale ca activitate sezonieră pentru a obține venituri suplimentare și vândute unor întreprinderi specializate pe colectare sau procesate local de către mici antreprenori și vândute ca și suplimente alimentare. Conform avizelor eliberate, în ultimii 5 ani, au fost recoltate în medie 34 de tone de arnica, 164 de tone de leurdă și 173 de tone de soc anual. (vezi Anexa 8 - Cartografierea capacității de producție de plante medicinale)

Pășunatul și capacitatea de producție pentru fân

Din perspectiva ecologică, pășunatul durabil și cositul sunt importante pentru a menține diversitatea biologică ridicată a pajiștilor și fânețelor astfel sunt importante și pentru alte servicii ecosistemice, cum ar fi prezența în flora spontană a unor plante medicinale, în special *Arnica montana*, o specie care promovează pajiștile care sunt cosite și pășunate.

Pășunatul și creșterea animalelor sunt activități tradiționale în zonă dar în prezent nu asigură câștiguri semnificative și sunt practicate doar pentru subzistență și totodată datorită programele UE de subvenționare. Nu există o piață locală pentru vânzarea de fân și furaje, costurile de producție similare cu costurile de achiziție. Comunitatea locală folosește această resursă numai pentru efectivele proprii de animale, și activitatea este de asemenea promovată datorită programele UE de subvenționare. (vezi Anexa 9 - Cartografierea capacității de producție a pajiștilor și Anexa 10 - Cartografierea capacității de producție de fân)

Aspecte privind afacerile pro-biodiversitate

Afacerile pro-biodiversitate sunt întreprinderi care generează profit financiar, dar în același timp, contribuie pozitiv la conservarea biodiversității. Având în vedere că majoritatea activităților economice se bazează pe exploatarea unuia sau a mai multor servicii ecosistemice, pasul următor pentru a asigura durabilitatea dezvoltării oricărei afaceri îl reprezintă utilizarea sustenabilă a acestora, respectiv conservarea biodiversității.

În plus utilizarea serviciilor ecosistemice dintr-o arie naturală protejată oferă o oportunitate deosebită de a produce produse naturale valoroase, deoarece resursele provin dintr-un mediu curat, mai puțin expus poluării. Totodată peisajele carstice sunt atractive și oferă un plus de atractivitate pentru dezvoltarea activităților turistice. Pentru a asigura un succes pe termen lung accesibil și pentru generațiile viitoare, conservarea biodiversității și a peisajului sunt aspecte cruciale pentru

dezvoltarea economică a regiunii și ar trebui să fie un aspect-cheie în planificarea dezvoltării economice.

Pe parcursul atelierelor de lucru organizate în cadrul proiectului ECO KARST au fost identificate o serie de oportunități trans-sectoriale, cele mai importante fiind listate mai jos:

- A. Îmbunătățirea cooperării
  - dezvoltarea lanțurilor de cooperare între producătorii și prestatorii de servicii locali;
  - marketingul produselor folosind un brand comun și vânzarea acestor direct turiștilor
  - vânzarea comună a produselor local la nivel regional sau național
- B. Implementare unor sisteme de certificare și brand regional
  - obținerea unor certificări care recunosc practicarea anumitor standarde recunoscute internațional (produse organice, produse Fair Trade - comerț echitabil, FSC sau PEFC)
  - certificarea folosind originea din aria naturală protejată ca o caracteristică specială – Administrația Parcului Natural Apuseni a demarat programul Partener al Parcului Natural Apuseni
- C. Înființarea unor magazine specializate pe comercializarea de produse origine din Parcul Natural Apuseni.
  - cooperarea între afacerile locale, dezvoltarea și utilizarea unei mărci regionale care să certifice originea produsului potasigura sinergii pentru implementarea cu succes a unei astfel de oportunități. Magazinul ar putea servi în același ca și punct de informare pentru turiști.

În ceea ce privește principalele oportunități de dezvoltare a afacerilor pro-biodiversitate au fost evaluate de către experți și factorii interesați ca având cel mai crescut potențial de dezvoltare următoarele tipuri de activități:

1. Agro-pensiuni și ferme turistice
2. Piețe și platforme online pentru promovarea produselor locale
3. Ecoturism - excursii ghidate. Activități turistice și culturale. Drumeții, Ciclism, Călărie, etc.
4. Prelucrarea plantelor medicinale și comercializarea produselor fito-terapeutice
5. Întreprinderi mici care colectează și vând plante utilizate în industria cosmetică/farmaceutică
6. Întreprinderi mici care se ocupă cu recoltarea și procesarea de ciuperci/fructe de pădure
7. Abatoare și centre de prelucrare a cărnii
8. Produse tradiționale obținute din creșterea animalelor (mezeluri, lapte, brânzeturi)
9. Excursii ghidate pentru observarea faunei și florei
10. Prelucrarea lemnului, tâmplărie, case din lemn
11. Fabricarea obiectelor de artizanat și a suvenirurilor din lemn
12. Centre de colectare și prelucrare a ciupercilor/fructelor de pădure
13. Procesare și obținerea de produse tradiționale din ciuperci/fructe de pădure
14. Centrele de colectare și prelucrare a laptelui
15. Apicultură și producția de miere

Aspecte privind factorii interesați

În Anexa 11, găsiți o listă a factorilor interesați și a experților externi și interni care au fost implicați în procesul de cartare, atelierele de lucru și activitatea de planificare în timpul proiectului ECO KARST.

Obiective, acțiuni și implementare

Turism

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
TEMĂ: TURISM								
A Promovarea și diversificare ofertelor de ecoturism	A1 Îmbunătățirea accesului vizitatorilor în natură	A1.1 Întreținerea traseelor turistice	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea de patrulare ale rangerilor pentru identificarea traseelor turistice deteriorate Organizarea de acțiuni mixte (Salvamont, ANPA, ONG-uri) de întreținere și refacere a traseelor turistice 	Pe toată suprafața Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000	Serviciile Publice Salvamont, ANPA, ONG-uri și voluntari	Permanent, Activitățile de întreținere trebuie refăcute la interval de 3-4 ani	Consiliile județene, fonduri private obținute din donații	- Scăderea numărului de trasee turistice deteriorate cu 30% până în 2024
		A1.2 Construirea a 3 trasee de	<ol style="list-style-type: none"> Identificarea unor rute ciclabile (drumuri 	Județul Bihor – zona Vârtop Județul Cluj –	ANPA, proprietarii de drumuri, ocoale	2019 - 2022	Administrații publice locale și fonduri	- Stabilirea și marcarea în teren a 3 trasee

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		ciclism (1 traseu pentru fiecare județ)	<p>publice cu trafic scăzut) care conectează zone cu atractivitate turistică ridicată</p> <ol style="list-style-type: none"> Proiectarea și trasarea în teren a rutelor de bicicletă Semnalizarea rutelor cu panouri informative Promovarea rutelor ciclabile 	<p>zona Dealu Botii și conturul lacului Beliș</p> <p>Județul Alba – Valea Arieșului și Gârda Seacă</p>	<p>silvice, consilii județene, administrația publică locală, ONG-uri, servicii publice Salvamont</p>		private	de biciclete
		A1.3 Întreținerea infrastructurii de interpretare a naturii	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea de patrulare ale rangerilor pentru evaluarea condiției traseelor tematice și a panourilor informative 	<p>Cele 2 trasee tematice existente în Parc</p>	ANPA	<p>În fiecare an înainte de începerea sezonului turistic și în mijlocul acestuia</p>	ANPA, ONG	- 4 rapoarte anuale privind starea traseelor tematice

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			2. Realizarea de lucrări de mentenanță și reparații la panourile informative deteriorate	Cele 2 trasee tematice existente în Parc	ANPA	În fiecare an înainte de începerea sezonului turistic și în mijlocul acestuia	ANPA, ONG	- Cele două trasee tematice sunt operaționale pe parcursul sezonului turistic
			3. Identificarea unor locații și documentarea unor teme pentru trasee tematice noi 4. Construirea și marcarea în teren a două trasee tematice noi	Molhașurile de la Izbuce - Importanța ecosistemelor de turbărie Platoul Ocoale – Importanța pajiștilor bogate în specii de flori	ANPA în colaborare cu ONG-uri, servicii publice salvamont și alți potențiali parteneri privați	2022	ANPA, donații, fonduri private	- 2 trasee tematice noi
		A1.4 Întărirea parteneriatelor cu sectorul ONG prin organizare de evenimente pe suprafața	1. Colaborarea privind organizarea a 3 evenimente anuale 2. Promovarea altor activități desfășurate de	Parcul Natural Apuseni	ANPA	În intervalul 2019 – 2024 în fiecare an	ONG-uri, sponsori, donații și fonduri private	- 3 evenimente sportive (maraton alergare, biciclete)/culturale (festival, concert) prietenoase cu

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		Parcului	APNA în cadrul acestor evenimente					natura pe an
		A1.5 Îmbunătățirea zone de campare Glăvoi și cu scopul funcționării acestei ca și camping autorizat în conformitate cu normele legale	1. Implicarea administrațiilor publice locale 2. Colaborarea cu reprezentanți ai mediului de afaceri dispuși să investească	Glăvoi	Consiliul local al Comunei Pietroasa, ANPA, CJ Bihor	2022 După aprobarea Planului de management al Parcului Natural Apuseni	Consiliul local al Comunei Pietroasa, investitori privați	- 1 camping funcțional conform standardelor legale
	A2 Creșterea gradului de conștientizare	A2.1 Actualizarea și asigurarea mentenanței a paginii de internet/social	1. Actualizarea și traducerea paginii de internet a Parcului în limba engleză (EN)	online	ANPA	2020	ANPA	1 pagina de internet actualizată cu variantă în română și engleză

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		media a Parcului	<ol style="list-style-type: none"> Asigurarea mentenanței și introducerea de conținut nou pe pagina de internet și social media Promovarea pachetelor turistice ale partenerilor pe website și social media 			2020 - 2024		<p>1 activitate de mentenanță la fiecare 3 luni</p> <p>1 articol nou/conținut nou pe săptămână pe social media</p> <p>1 articol/conținut nou pe lună pe website</p> <p>1 secțiune de promovare a pachetelor turistice a partenerilor actualizată la fiecare 3 luni</p>
		A2.2 Elaborarea și imprimarea de noi materiale informative privind patrimoniul natural al Parcului Natural	<ol style="list-style-type: none"> Elaborarea unui pliant și a unei broșuri privind patrimoniul natural al PNA Publicarea materialelor în format electronic pe social media și website 	-	ANPA	2020	ANPA	<p>1 design pliant</p> <p>1 design broșură</p>

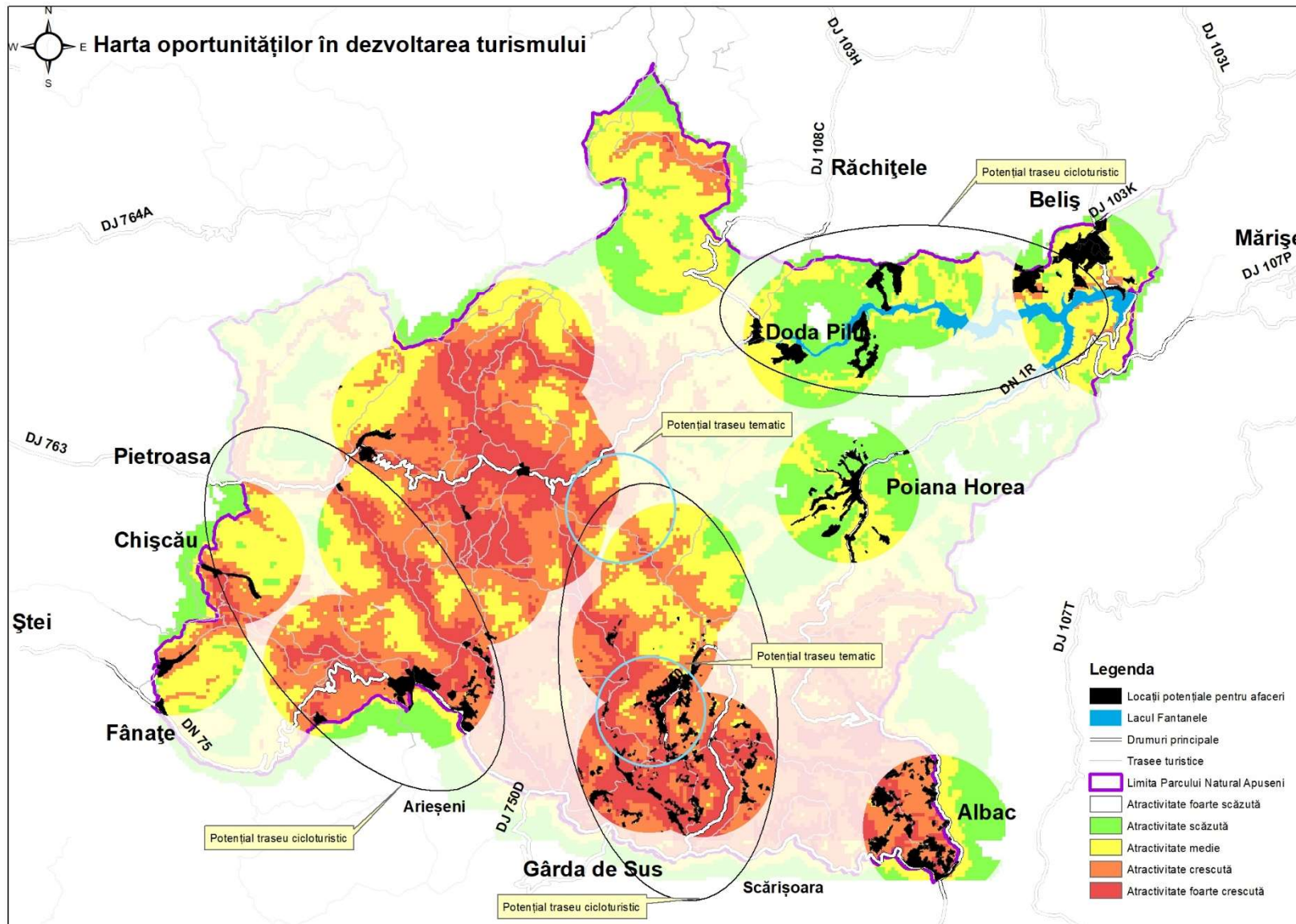
Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		Apuseni	3. Identificarea unor surse financiare pentru tipărirea și distribuirea materialelor promoționale	Sediul Administrației Parcului Natural Apuseni, puncte de informare turistică și unități de cazare turistice	ANPA	2021	ANPA, donații, contribuții private	1 set depliante 1 set debroșuri
	A3 Promovarea furnizorilor de servicii turistice locale	A3.1 Sprijinirea rețelei de furnizori de servicii turistice	1. Crearea unei secțiuni de promovare a afacerilor înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni în pagina PNA	online	ANPA, Afaceri înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni	2020	ANPA, Afaceri înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni	1 secțiune dedicată afacerilor înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni www.parcapuseni.ro
			2. Instruirea ghizilor turistici pentru oferirea unor programe de interpretare în domeniul biodiversității		Afaceri înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni	2024	Afaceri înscrise în programul Partener al Parcului Natural Apuseni	5 ghizi turistic cu capacitatea de a face interpretare în domeniul biodiversității

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			3. Promovarea programului Partener al Parcului Natural Apuseni	Online, participarea la târguri și alte evenimente	Parteneri ai Parcului Natural Apuseni, ANPA	Recurent	Parteneri ai Parcului Natural Apuseni, ANPA	Participare la minim 1 târg/eveniment pe an
			4. Promovarea furnizorilor de servicii turistice din zonă	Sediul APNA și punctele de informare turistică	ANPA	Recurent	Furnizor de servicii turistice, ANPA	Aranjarea 1 stand pentru promovarea furnizorilor de servicii turistice in sediul APNA și punctele de informare turistică
B Conservarea zonelor carstice fragile	B1 Realizarea infrastructurii care să protejeze zonele carstice vulnerabile de vizitatori neautorizați	B1.1 Limitarea accesului în peșterile sensibile (Clasa A)	1. Instalarea a 10 porți care să blocheze accesul neautorizat în peșterile fragile	Peșteri de clasa A de pe suprafața PNA	ANPA	2024	ANPA	10 porți (2 porți pe an)
		B1.2 Colaborarea cu parteneri capabili să ofere experiențe de	1. Asistarea colaboratorilor care gestionează vizitarea unor peșteri turistice	Peștera Ghețarul de la Scărișoara, Peștera Urșilor, Peștera Poarta lui Ionele,	ONG-uri, administrații publice locale care gestionează vizitarea unor	Recurent	ANPA	1 acțiune de patrulare / peșteră /lună

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		vizitare a peșterilor într-un mod neintruziv	<p>cu privire la activitățile de conservare</p> <p>2. Patrulare pentru verificarea respectării prevederilor contractuale privind activitatea de gestionare a vizitatorilor peșterilor</p>	Peștera Ghețarul de la Vârtop	peșteri turistice, ANPA			
		B1.3 Monitorizarea impactului turiștilor în peșterile deschise pentru vizitare și unele peșteri cu potențial de	1. Evaluarea și monitorizarea impactului pe care activitatea turistică îl are asupra peșterilor	Peștera Ghețarul de la Scărișoara, Peștera Urșilor, Peștera Poarta lui Ionele, Peștera Ghețarul de la Vârtop	ANPA, ISER, Local administrații publice locale care gestionează vizitarea unor peșteri turistice	Recurent	ANPA, ISER, Local administrații publice locale care gestionează vizitarea unor peșteri turistice	4 peșteri monitorizate

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		deschidere spre vizitare	2. Evaluarea și monitorizarea impactului potențial al vizitatorilor în vederea deschiderii unor peșteri spre vizitare	Peștera Humpleu, Peștera Dârninii,	ANPA, administrații publice locale, ISER,	2024	Administrații publice locale, finanțatori privați, ISER, ANPA	4 ani de monitorizare a parametrilor fizico-chimici din peșteri Formularea a 2 seturi de masuri privind sectoarele vizitabile, numărul maxim de vizitatori

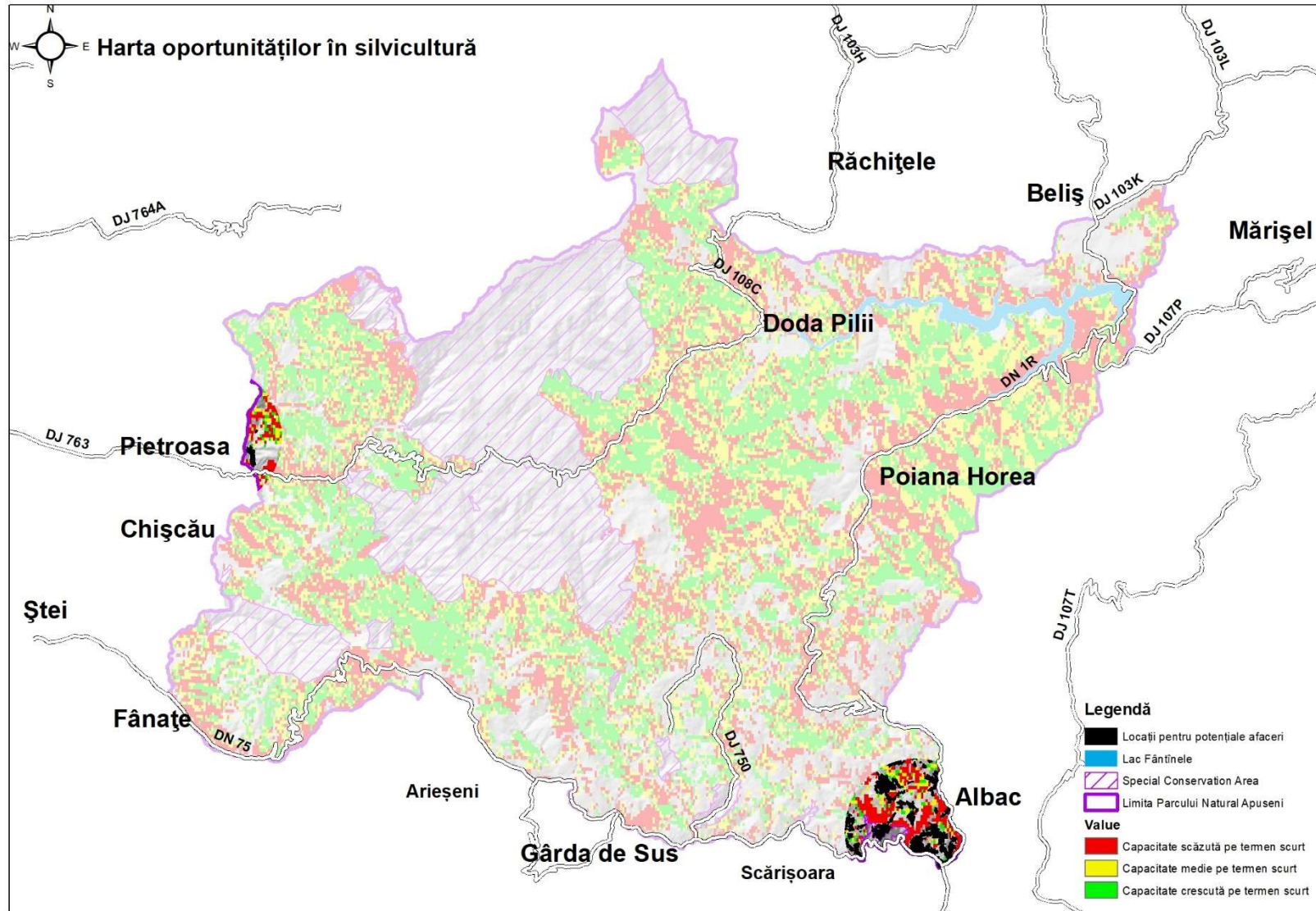
Silvicultura

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
TEMĂ: SILVICULTURĂ								
C Îmbunătățirea managementului forestier	C1 Optimizarea procesului de exploatare a lemnului	C1.1 Sprijinirea ocoalelor silvice în vederea obținerii certificării FSC	1. Colaborare și sprijinirea ocoalelor silvice în vederea identificarea listelor de specii ocrotite și stabilirea condițiilor specifice de conservare a biodiversității în procesul deexploatare	Parcul Natural Apuseni	Ocoale silvice de stat și privata, APNA	2022	Ocoale silvice, proprietari păduri	- 2 amenajamente silvice certificate FSC
			2. Promovarea certificării FSC ca și mode le bune practici în rândul ocoalelor silvice de pe suprafața Parcului	Online	APNA	2024	APNA	- 4 articole privind pădurile și ocoalele silvice care dețin certificare FSC
	C1.2 Promovarea folosirii echipamentelor de exploatare	1. Cartografierea suprafețelor sensibile în care tehnicile intruzive de exploatare ar trebui limitate (în colaborare cu	Parcul Natural Apuseni	APNA	2022	POIM	- 1 hartă a habitatelor forestiere sensibile/specii forestiere vulnerabile	

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		moderne, mai puțin intruzive	Romsilva)					
			2. Promovarea rezultatelor cartării în rândul factorilor interesați (atelieri de lucru și recomandări) – furnizarea de informații	Parcul Natural Apuseni	APNA, ocoale silvice	2022 - 2024	APNA, ocoale silvice	- Organizarea a 2 ateliere de lucru pe tema managementului forestier responsabil
	C1.3 Prevenirea exploatări ilegale a lemnului		1. Identificarea activităților și locațiilor unde au loc exploatări ilegale 2. Creșterea numărului de patrulare desfășurate 3. Stabilirea de comun acord a 60 de patrulare mixte cu poliția și jandarmeria	Parcul Natural Apuseni	APNA, Grada Forestieră, Poliția, Jandarmeria	2019 - 2024	APNA, Grada Forestieră, Poliția, Jandarmeria	- 120 patrulare ale rangerilor / an - 60 patrulare mixte / an
	C1.4 Identificarea și instaurarea		1. Colaborare și implicare în campania condusă	Parcul Natural Apuseni	WWF Romania, APNA	2019 - 2022	WWF, ANPA	- 40 de patrulare în teren în vederea identificării

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		regimului de protecție corespunzător pentru pădurile virgine	de WWF Romania (schimbul de date) 2. Asigurarea sprijinului și participarea la acțiuni în teren de evaluare și identificarea împreună cu WWF România					pădurilor virgine (10 pe an) - 1 hartă preliminară a potențialelor păduri virgine
D Promovarea practicilor sustenabile în industria locală de procesare a lemnului	D1 Promovarea modurilor prietenoase cu mediul de procesare a lemnului și valorificarea superioară a acestuia	D1.1 Promovarea și încurajarea afacerilor locale care furnizează produse finale	1. Identificarea afacerilor de succes care fabrica produse de lemn 2. Invitarea afacerilor de succes care fabrica produse de lemn să se alăture programului de Partener al Parcului Natural Apuseni 3. Promovarea partenerilor care fabrică produse de lemn pe pagina de internet și social media	Parcul Natural Apuseni	APNA	2019 – 2022		- 4 afaceri locale care fabrica produse de lemn identificate - 1 Partener al Parcului Natural Apuseni care fabrica produse din lemn - 1 secțiune pe pagina de internet a parcului apuseni dedicata Partenerilor Parcului Natural Apuseni

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		D1.2 Promovarea practicilor de valorificare superioară a lemnului (ex. procesarea deșeurilor lemnoase pentru brichetare)	<ol style="list-style-type: none"> Identificarea unor afaceri din zonă care au capacitatea de procesare a deșeurilor lemnoase (ex. brichetare rumeguș) Informarea afacerilor locale care produc deșeuri de lemn despre oportunitățile de valorificare a acestorași promovarecreări unor rețele de colaborare între ele. 	Parcul Natural Apuseni	APNA, ocoale silvice	2022	-	- Identificarea a 3 afaceri din zonă (din Parc sau apropierea acestuia) care au capacitatea de procesare a deșeurilor lemnoase (câte una din fiecare județ)

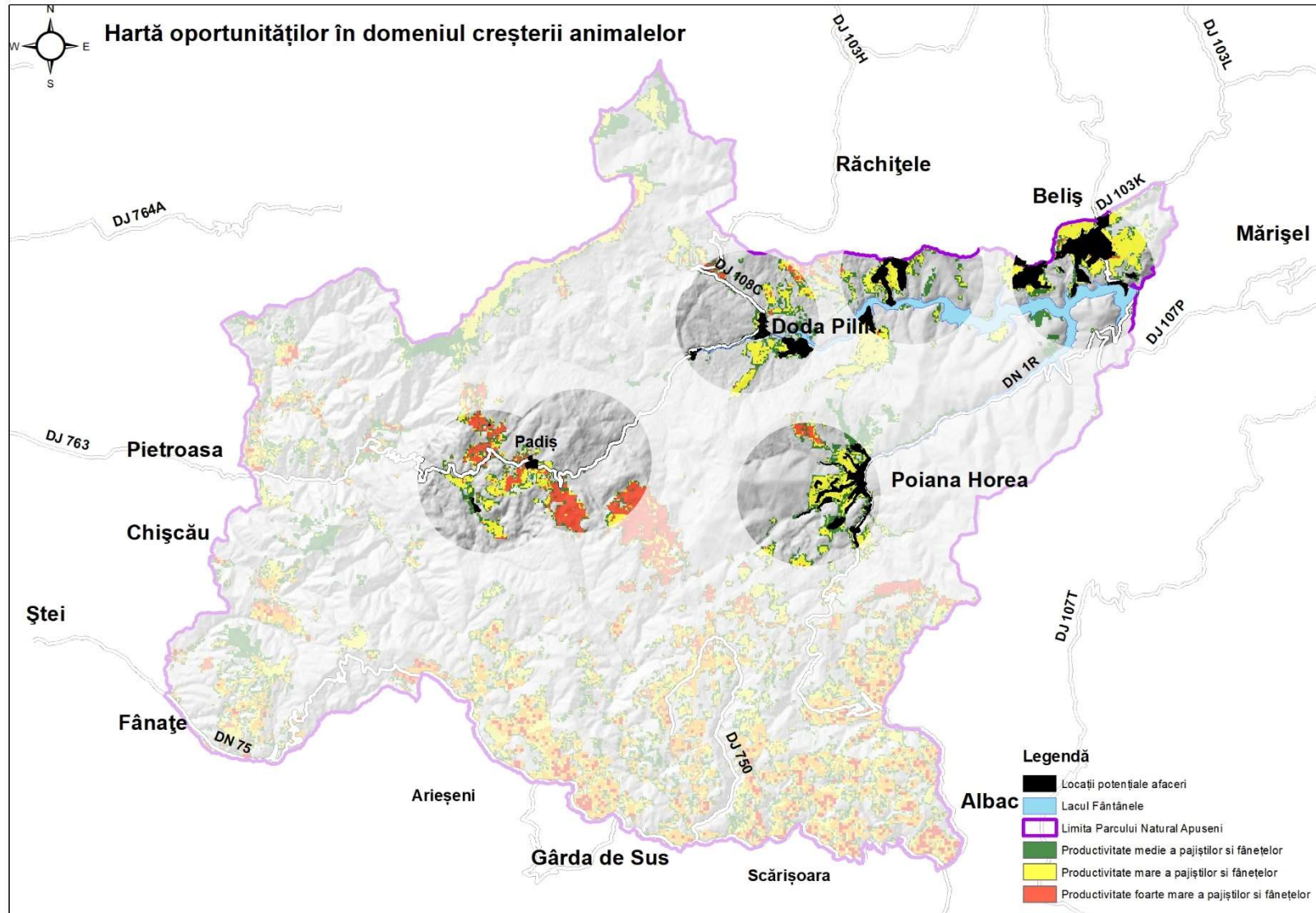
Creșterea animalelor

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Ațiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
TEMĂ: CREȘTEREA ANIMALELOR								
E Menținerea și îmbunătățirea biodiversității pajiștilor prin asigurarea continuității activităților tradiționale de pășunat	E1 Asigurarea continuității practicilor tradiționale locale de creștere a animalelor și obținere produse alimentare	E1.1 Înființarea de centre locale de colectare a laptelui și a cărnii	1. Identificarea unor locații potrivite pentru construirea de centre de colectare a cărnii și a laptelui	Parcul Natural Apuseni	Administrații publice locale, consilii județene, APNA	2020	Administrații publice locale, consilii județene, APNA	- Stabilirea a 3 locații favorabile pentru construirea de centre de colectare al laptelui și cărnii
			2. Identificare unor oportunități de finanțare					
		3. Accesarea unor surse de finanțare pentru construirea centrelor de colectare	Parcul Natural Apuseni	Administrații publice locale, potențiali investitori privați	2021 - 2024	Administrații publice locale, consilii județene – obținerea de finanțări nerambursabile Investitori privați	- 3 aplicații pentru obținerea finanțării/ 3 proiecte transmise spre avizare	
		E1.2	1. Identificarea și promovarea		APNA, administrații	2022	APNA	- 1 catalog ar producătorilor/

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
		Sprijinirea înființării lanțurilor de furnizare	producătorilor/ furnizorilor locali (promovare către turiști în centrele de informare) 2. Realizarea unei baze de date privind furnizorii și producătorii locali		publice locale			furnizorilor actualizat anual disponibil în centrele de informare
			3. Furnizarea unor instruiți accesibile IMM-urilor privind dezvoltarea afacerilor și marketing	Vârtop	APNA	2019	Interreg (ECO KARST)	- 5 furnizori/producători locali instruiți
			4. Invitarea furnizorilor /producătorilor locali să se		APNA	2021	APNA	- 2 furnizori/ producători locali care se alătură programului

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			alături rețelei Partener al Parcului Natural Apuseni					Partener al Parcului Natural Apuseni - 1 secțiune dedicată partenerilor pe pagina www.parcapuseni.ro
		E1.3 Sprijinirea înființării unei rețele de „ferme turistice”	1. Identificarea și construirea unei baze de date privind potențialele „ferme turistice”	Parcul Natural Apuseni	APNA	2020	APNA	- 1 catalog cu potențiale „ferme turistice”
			2. Sprijinirea înființării unei rețele de colaborarea interjudețeană a „fermelor turistice”	Parcul Natural Apuseni	APNA, ferme/gospodarii care au posibilitatea de o oferi cazare	2021	Ferme/gospodarii care au posibilitatea de o oferi cazare	- 1 platformă pe social media care să sprijine colaborarea (ex. grup pe Facebook)
			3. Invitarea afacerilor pro- biodiversitate sa participe la	Sediul APNA	APNA, Administrații publice locale	2024	APNA asigura locația PBB asigură	- 2 ateliere de lucru organizate la interval de 2 ani

Obiectiv	Obiective specifica	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			<p>ateliere de lucru periodice organizate de APNA</p>				transportul	
			<p>4. Invitarea afacerilor de tip „fermă turistică” să se alăture rețelei Partener al Parcului Natural Apuseni</p> <p>5. Încurajarea „fermelor turistice” să obțină autorizațiile necesare pentru a funcționa în legalitate</p>					<ul style="list-style-type: none"> - 1 „fermă turistică” inclusă în rețeaua Partener al Parcului Natural Apuseni - 1 secțiune dedicată partenerilor pe pagina www.parcapuseni.ro

Produse forestiere nelemnoase

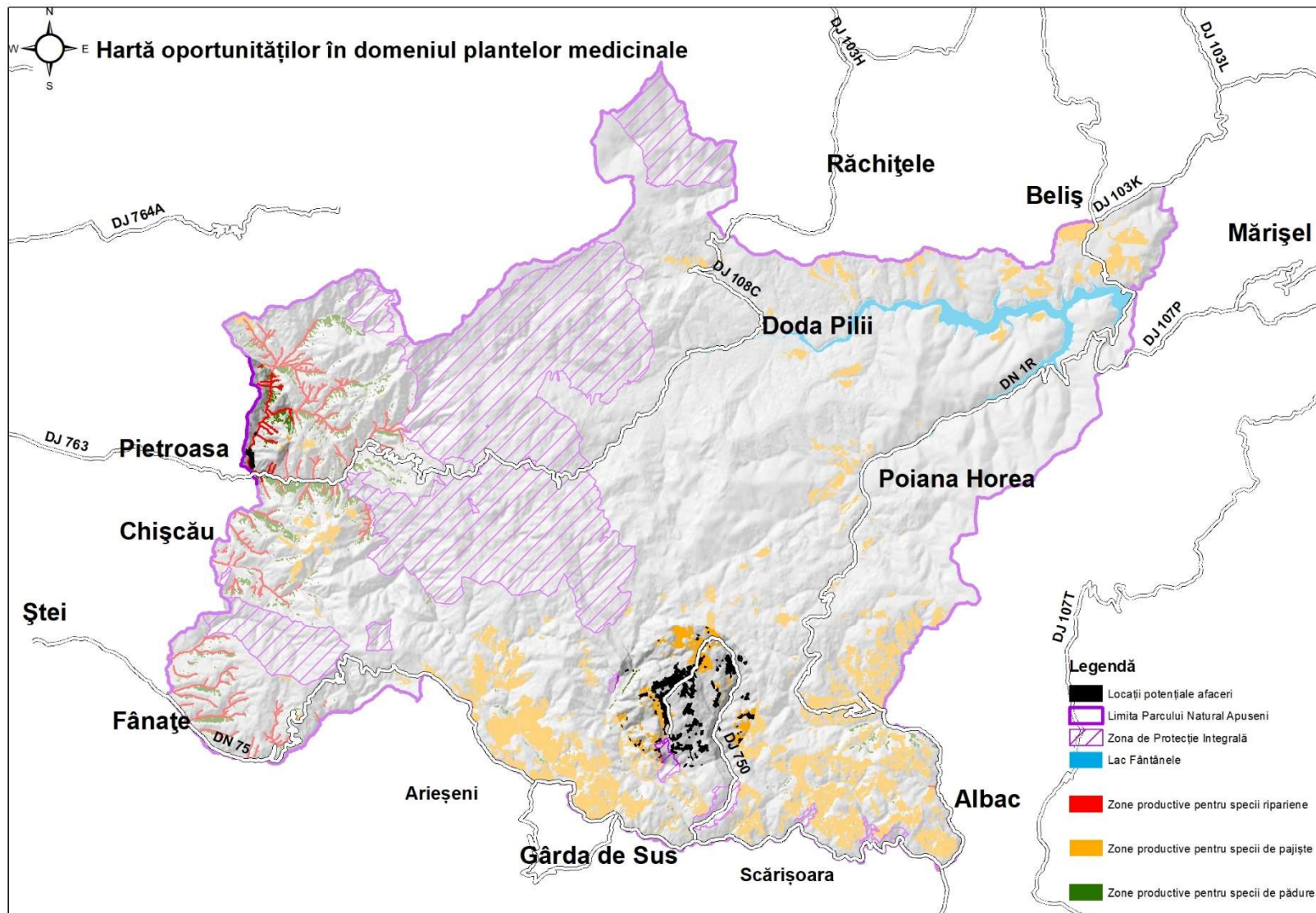
Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
TEMĂ: PRODUSE FORESTIERE NELEMNOASE								
F Asigurarea utilizării durabile a resurselor de produse forestiere nelemnoase	F 1 Prevenirea supraexploatării resursei	F 1.1 Monitorizarea activității de culegere/recoltare	1. Prevenirea culegerii/recoltării din ZPI prin creșterea frecvenței patrulării rangerilor	Zona de protecție integrală a PNA	APNA	2019 - 2024	ANPA	<ul style="list-style-type: none"> - 120 patrule - 50% din limitele ZPI și ZPS marcate în teren - 20 panouri de informare amplasate în teren
			2. Trasarea în teren și semnalizarea cu panouri a ZPI și ZPS pentru prevenirea culegerii din aceste zone					
			3. Inițierea și planificarea a 30 de patrule mixte cu reprezentanți ai poliției, jandarmeriei, poliției locale pentru controlarea avizelor de achiziție a	Padiș, Vârtoș, Doda Pili, Poiana Horii, Beliș, Izbuc, Galbena, Cobleș,	APNA, poliția locală, poliția, jandarmeria	2019-2024	APNA	- 30 patrule comune pe an ???

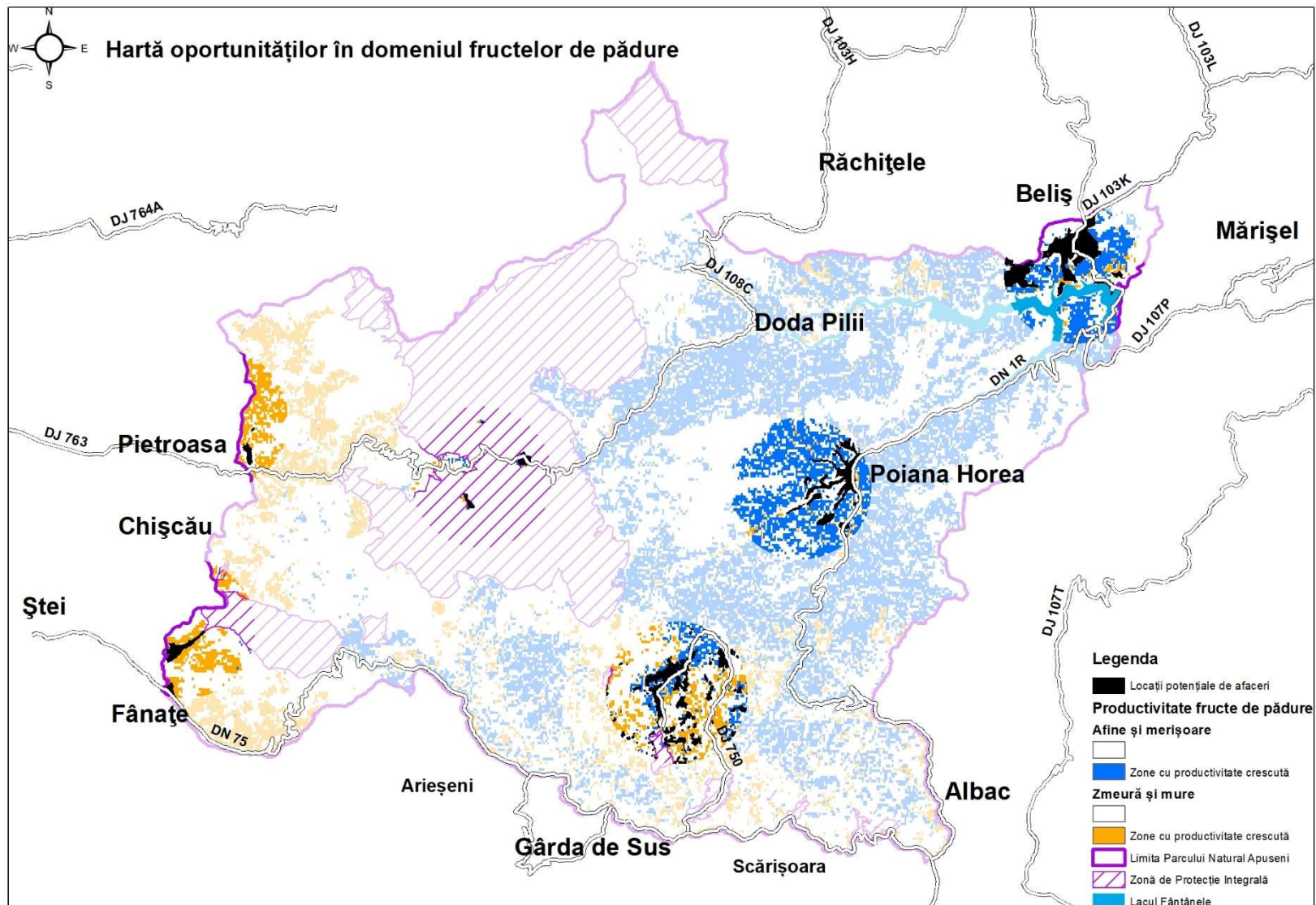
Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			unităților mobile de achiziție					
		F 1.2 Evaluarea capacității de producție de produse forestiere nelemnoase la nivelul întregului Parc	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicare pentru accesarea de fonduri nerambursabile 2. Contractarea unei instituții care să realizeze studiul 3. Includerea datelor obținute din studiu în Planul de management al PNA 	Parcul Natural Apuseni	ANPA	2018	POIM	- 1 studiu prin care se stabilește cantitatea de resurse care poate fi recoltată în mod sustenabil
		F 1.3 Înființarea de centre de colectare locale pentru ciuperci și fructe de pădure	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor locații adecvate pentru construirea centrelor de colectare locale 2. Identificarea oportunităților de finanțarea a construirii 	Parcul Natural Apuseni	Administrații publice locale, APNA	2020	APNA, Administrații publice locale	- 3 locații adecvate identificate (una în fiecare județ)

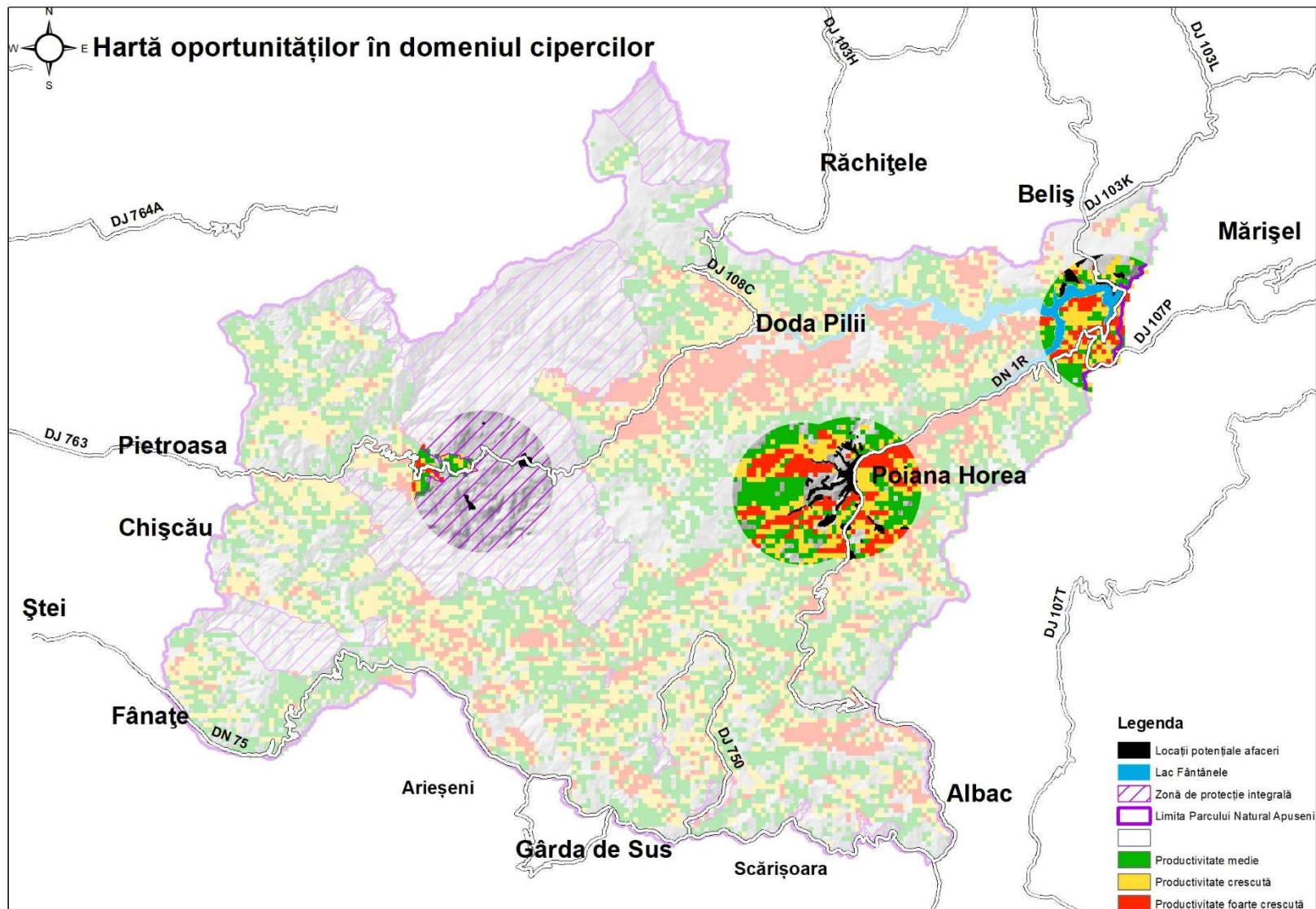
Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			3. Aplicare pentru accesarea de fonduri/finanțări nerambursabile	Parcul Natural Apuseni	Administrații publice locale, Investitori privați	2021 - 2024	Administrații publice locale, Investitori privați	- 3 aplicații pentru finanțare/proiecte în proces de avizare
	F 2	F 2.1 Sprijinirea și promovarea procesării locale și comercializării de produse pe baza de produse lemnoase nelemnoase	1. Identificarea și promovarea IMM-urilor care procesează și oferă produse locale din ciuperci, fructe de pădure și plante medicinale în centrele de informare 2. Crearea unei baze de date cu producători					- 1 baza de date cu producători - 1 stand in punctele de informare cu produse ???
			3. Furnizarea unor instruiiri accesibile IMM-urilor privind dezvoltarea afacerilor și marketing	Vârtope	APNA	2019	Interreg (ECO KARST)	- 5 furnizori/producători locali instruiți

Obiectiv	Obiective specifica	Activitate	Ațiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			4. Invitare producătorilor să se alăture rețelei Partener al Parcului Natural Apuseni	Parcul Natural Apuseni	APNA	2021	ANPA, producători locali	<ul style="list-style-type: none"> - 3 producători din domeniu care se alătură rețelei Partener al Parcului Natural Apuseni - 1 secțiune dedicată partenerilor pe pagina www.parcapuseni.ro
			5. Susține înființarea unei rețele de producători locali și furnizori de servicii turistice de cazare și servire a mesei	Parcul Natural Apuseni	APNA, producători locali, furnizori de servicii turistice de cazare și servire a mesei locali	2022	producători locali, furnizori de servicii turistice de cazare și servire a mesei locali	

Educație și conștientizare

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
TEMĂ: EDUCARE ȘI CONȘTIENTIZARE								
G Creșterea gradului de conștientizare	G 1 Creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța utilizării durabile a serviciilor ecosistemice	G 1.1 Promovarea importanța utilizării durabile a serviciilor ecosistemice în rândul tinerilor	<ol style="list-style-type: none"> Dezvoltarea unui program de educație privind serviciile ecosistemice destinat tinerilor Prezentarea programului în școli 	Școlile de pe suprafața Parcului Natural Apuseni	APNA	Dezvoltarea programului până la finalul anului 2019 În perioada 2020 - 2024	APNA	<ul style="list-style-type: none"> 1 program de activități cu copii 8 activități desfășurate (2 pe an)
		G 1.2 Promovarea importanța utilizării durabile a serviciilor ecosistemice în rândul factorilor interesați	<ol style="list-style-type: none"> Folosirea rezultatelor din proiectul ECO KARST pentru promovarea utilizării durabile a serviciilor ecosistemice Monitorizarea progresului și actualizarea Planului de acțiune Organizarea de întâlniri/ședințe de lucru/ateliere cu 	Sediul APNA	APNA	2019 - 2024		<ul style="list-style-type: none"> 1 ședință de lucru pe an

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			factorii interesați					
H Îmbunătățirea managementului deșeurilor	H 1 Creșterea gradului de conștientizare față de gestionarea eficientă a deșeurilor	H 1.1 Reducerea cantității de deșeuri abandonate din Parcul Natural Apuseni	1. Organizarea de patrulare pentru a preveni abandonarea deșeurilor municipale și identificarea deponiilor de deșeuri	Zone importante din punct de vedere turistic, zone în care deșeurile se abandonează frecvent	APNA, Garda de mediu, Poliția, jandarmeria, ocoalele silvice	2019 - 2024	ANPA	- 100 patrule - Baza de dată cu deșeuri abandonate actualizată
			2. Organizarea de acțiuni de igienizare	Zone importante din punct de vedere	APNA, ONG-uri, companii private cu fonduri pentru	2019 - 2024	Fonduri private, APNA, administrații	- 3 evenimente /an

Obiectiv	Obiective specifice	Activitate	Acțiune	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
				turistice, zone în care deșeurile se abandonează frecvent	CSR, administrații publice locale		publice locale	
		H 2.2 Îmbunătățirea managementului deșeurilor	1. Identificarea locațiilor unde punctele de colectare de deșeurilor municipale nu funcționează eficient	Padiș, Boga, Ic Ponor, Smida, Vârtop, Bubești, Beliș	APNA, Garda de mediu, Poliția, jandarmeria, ocoalele silvice	Până în 2020	ANPA, administrații publice locale	- 1 baza de date cu locațiile în care colectarea deșeurilor municipale este ineficientă
			2. Organizarea unor ateliere de lucru pentru identificarea unor soluții pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor cu factorii interesați	Apuseni HQ	ANPA, administrații publice locale, consilii județene, Garda de mediu, ocoale silvice	2020 - 2024	ANPA –sala de evenimente	- 2 ateliere de lucru (bi- anuale)
			3. Promovarea instalării de	Platfoemele de colectare	APNA, Administrații	2024	Administrații publice locale,	- Instalarea de

Obiectiv	Obiective specifica	Activitate	Ațiuni	Localizare	Responsabili și colaboratori	Perioada	Finanțare	Indicatori
			tomberoane care nu permit accesul faunei sălbatice la deșeuri	a deșeurilor din zone izolate (Vârtop, Boga, Padiș)	publice locale		consilii județene, donații și fonduri private	tomberoane care nu permit accesul faunei sălbatice în trei locații pe suprafața PNA

Monitorizare și comunicare

Progresul în ceea ce privește implementarea Planului de acțiune va fi evaluat anual și va fi prezentat în ședințele Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și al siturilor Natura 2000 administrate de APNA. Implementarea măsurilor va depinde de disponibilitatea resurselor financiare și umane. Deoarece Planul de Acțiune a fost realizat având în vedere propunerile de Planul de management al Parcului Natural Apuseni transmise spre aprobare prevederile celor două planuri au fost armonizate în măsura în care acest lucru a fost posibil. În consecință iar implementarea Planului de acțiune va depinde, de asemenea, de aprobarea și implementarea Planului de management al ariei protejate.

Anexe:

Anexa 1 Harta distribuției categoriilor de ecosisteme pe suprafața Parcului Natural Apuseni

Anexa 2 Lista de specii de interes comunitar

Anexa 3 Harta privind starea de conservare a ecosistemelor

Anexa 4 - Cartografierea atractivității turistice

Anexa 5 - Cartografierea capacității de producție a ecosistemelor forestiere

Anexa 6 - Cartografierea capacității de producție de fructe de pădure

Anexa 7 - Cartografierea capacității de producție de ciuperci

Anexa 8 - Cartografierea capacității de producție de plante medicinale

Anexa 9 - Cartografierea capacității de producție a pajiștilor

Anexa 10 - Cartografierea capacității de producție de fân

Anexa 11 – Lista factorilor interesați și experți externi și interni implicați în procesul de realizare a planului de acțiune.